

І. І. СТРОКАЧ

Ірина Іванівна Строкач, здобувач Київського університету права НАН України, головний спеціаліст Вищого господарського суду України

ПІДГОТОВКА ДО ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Під час звернення до нотаріуса в першу чергу здійснюється перевірка, чи підпадає дане питання під його компетенцію та чи є правове підґрунтя такого виконання.

Одним із обов'язків нотаріуса при вчиненні нотаріальної дії перш за все є установлення особи, що звернулася, яке відбувається за документами, передбаченими Законом України «Про нотаріат», тобто за паспортом або за іншими документами, які унеможливають виникнення будь-яких сумнівів щодо особи громадянина, який звернувся за вчиненням нотаріальної дії (паспорт громадянина України, паспорт громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичний чи службовий паспорт, посвідчення особи моряка, посвідка на проживання особи, яка мешкає в Україні, національний паспорт іноземця або документ, що його замінює, посвідчення інваліда чи учасника Великої Вітчизняної війни, посвідчення, видане за місцем роботи фізичної особи). Посвідчення водія, особи моряка, інваліда чи учасника Великої Вітчизняної війни, посвідчення, видане за місцем роботи фізичної особи, не можуть бути використані громадянином України для встановлення його особи під час укладення правочинів¹.

Також нотаріусом встановлюється цивільна дієздатність осіб, що звертаються. Згідно із законодавством цивільна дієздатність фізичної особи – це її здатність своїми діями набувати цивільних прав і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе цивільні обов'язки, самостійно їх виконувати та нести відповідальність у разі їх невиконання².

Для визначення обсягу цивільної дієздатності фізичної особи нотаріус повинен отримати документальне підтвердження вікового цензу особи, тобто встановити її повноліття, за допомогою паспорта громадянина України чи інших, встановлених законом документів, та стану здоров'я. Але найважчим для нотаріуса на даному етапі нотаріального процесу є встановлення здатності особи усвідомлювати значення нотаріальної дії, розуміти її наслідки та вчиняти її з вільним волевиявленням. Якщо в нотаріуса виникають сумніви з приводу дієздатності особи, йому надається довідка про те, що особа не страждає на психічний розлад та може повністю усвідомлювати значення своїх дій.

При перевірці нотаріусом цивільної правоздатності та дієздатності юридичної особи повинно враховуватися, що це підприємство, організація чи установа, що створена відповідно до чинного законодавства, має власне найменування, відмінне від найменування інших суб'єктів права, яке необхідне для ідентифікації цієї особи в цивільному чи господарському обігу, а також характеризуються організаційною єдністю, має відособлене майно, права та обов'язки, самостійно (від свого імені) виступає в цивільних правовідносинах та господарському обігу, відповідає за своїми зобов'язаннями.

На практиці дуже часто виникають питання у представників тієї чи іншої юридичної особи щодо визначення переліку необхідних документів для подачі їх нотаріусу для вчинення нотаріальних дій. Отже, для вчинення нотаріальних дій за участю юридичних осіб, нотаріусу необхідно перевірити обсяг цивільної правоздатності юридичної особи, яка бере участь у правовідношенні.

Наступним етапом є перевірка повноважень представника юридичної особи. Встановлення особи здійснюється за паспортом або за іншими документами, які унеможливають виникнення будь-яких сумнівів щодо особи громадянина – представника юридичної особи. Крім того, нотаріус з'ясовує, на чому ґрунтуються повноваження представника. Якщо право вчинення дії відповідною посадовою особою впливає з установчих документів, то необхідно надати документ, що засвідчує посадове становище представника юридичної особи, для керівника юридичної особи – посвідчення керівника, наказ про призначення на посаду, протокол про обрання, для особи, що уповноважена керівником – довіреність, оформлена належним чином. При цьому слід мати на увазі, що довіреність від імені юридичної особи видається за підписом його керівника або іншої особи, уповноваженої на це установчими документами, і має бути скріплена печаткою цієї юридичної особи. Якщо від імені юридичної особи представник вчиняє нотаріальну дію, таку як виконавчий напис нотаріуса, то в такому випадку вимагається нотаріально посвідчена довіреність. Нотаріус перевіряє дійсність довіреності в Єдиному реєстрі довіреностей, за винятком довіреностей, які складено за кордоном за участю іноземних властей або які від них відходять, за умови легалізації уповноваженими органами. Без легалізації такі довіреності приймаються нотаріусами в тих випадках, коли це передбачено законодавством України, міжнародними договорами, в яких бере участь Україна. За результатами перевірки дійсності довіреності (її дубліката) виготовляється витяг з Єдиного реєстру довіреностей, який додається до правочину, що залишається в справах нотаріуса.

Після встановлення особи стягувача чи його представника, перевірки їх право- та дієздатності і повноважень нотаріус здійснює перевірку наявності та відповідності належного оформлення документів, зокрема,

відповідності змісту поданої стягувачем заяви про вчинення виконавчого напису вимогам законодавства, а також відповідності оригіналу документа, на якому має бути вчинений виконавчий напис, вимогам закону, а в разі, якщо документ викладений на спеціальному бланку нотаріальних документів, то і перевірку такого бланку. Документи, що подаються і перевіряються нотаріусом щодо моменту безспірності заборгованості боржника перед стягувачем та прострочення виконання зобов'язання, а також щодо строків, протягом яких може бути вчинено виконавчий напис.

Чинним законодавством, що регулює нотаріальну діяльність, не передбачено визначення самого поняття «безспірна заборгованість» та чітко не зрозуміло, який саме документ підтверджує таку безспірність.

Вищим спеціалізованим судом із розгляду цивільних та кримінальних справ, а також Вищим Господарським судом України вже сформована своя правова позиція щодо визначення документів, які підтверджують безспірність заборгованості. В ухвалі Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних та кримінальних справ зазначено, що відповідно до ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» належними доказами, що підтверджують наявність або відсутність заборгованості, можуть бути виключно первинні документи, оформлені в порядку цієї статті, які встановлюють розмір заборгованості. У постанові Вищого Господарського суду України вказано, що безспірність заборгованості можуть підтверджувати виключно первинні бухгалтерські документи, оформлені відповідно до зі ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», при вчиненні оспорюваного виконавчого напису³.

При стягненні заборгованості за іпотечним договором на практиці нотаріуси керуються ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»⁴, де підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи мають бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення.

З урахуванням законодавства до первинних документів належать рахунки бухгалтерського обліку банків⁵. Тому при вчиненні виконавчого напису нотаріус зазвичай вимагає виписку розрахунку заборгованості боржника. Стягувачі досить часто подають розрахунок заборгованості, який не підтверджує саме безспірність заборгованості боржника та роблять інші помилки, які в подальшому призводять до оскарження виконавчого напису та визнання його недійсним. Прикладом може слугувати розбіжність суми заборгованості, у вимозі один розмір, а в заяві на вчинення виконавчого напису інша сума заборгованості, розрахунок пені в іноземній валюті, нарахування штрафу та пені після спливу позовної давності, надання стягувачами розрахунку заборгованості у вигляді довідки, складеної у довільній формі, без підтвердження первинними документами.

Відсутність чіткої конкретизації документів в нормативних актах, що підтверджують безспірність заборгованості, що в подальшому призводить до оскарження виконавчого напису в судовому порядку. Тому автор пропонує внести зміни до переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться в безспірному порядку та чітко визначити, які саме документи такий факт передбачають.

Важливим аспектом вчинення виконавчого напису є відсутність боржника в нотаріальному провадженні, право боржника на захист його інтересів забезпечується шляхом надіслання повідомлення-письмової вимоги про усунення порушення. Повідомлення повинно містити таку інформацію: зміст порушення, вчиненого боржником; загальний розмір не виконаної боржником забезпеченої обтяженням вимоги; опис предмету забезпечувального обтяження; посилання на право іншого обтяжувача, на користь якого встановлено зареєстроване обтяження, виконати порушене зобов'язання боржника до моменту реалізації предмету обтяження або до переходу права власності; визначення позасудового способу звернення стягнення на предмет забезпечувального обтяження, який має намір застосувати обтяжувач; вимогу до боржника виконати порушене зобов'язання або передати предмет забезпечувального обтяження у володіння обтяжувачеві протягом тридцяти днів.

Повідомлення вважається надісланим, якщо є відмітка на письмовому повідомленні про його отримання або відмітка поштового відділення зв'язку про відправлення повідомлення на вказану в зобов'язальному документі адресу. Але законодавець зазначив, що нотаріус встановлює саме факт надіслання письмової вимоги, а не отримання боржником такої вимоги. Тому слідує висновок, що навіть необізнаність боржника про початок процесу стягнення зобов'язального майна, не зупиняє нотаріальне провадження вчинення виконавчого напису.

Заява-вимога про усунення порушення зобов'язання може передаватися через нотаріуса. Зазначена заява оформлюється належним чином та виготовляється у двох примірниках, один з яких передається за призначенням, а інший залишається у справах нотаріуса. Дана вимога пересилається поштою із зворотним повідомленням або особисто передається адресатові під розписку. У разі надіслання заяви-вимоги поштою до неї додається супроводжувальний лист нотаріуса, який складається нотаріусом у двох примірниках та реєструється у журналі вихідної кореспонденції⁶. Один із примірників залишається у справі нотаріуса додається до заяви та зберігається в архіві нотаріуса три роки, також додається поштова квитанція про прийняття відправлення та повідомлення пошти.

Заява-вимога це по суті попередження, яке має на меті спонукати боржника до добровільного погашення заборгованості, а також запобігти примусовому виконанню за відсутності добросовісного виконання зобов'язання боржником.

У разі якщо заява-вимога передається нотаріусом особисто адресату, останній повинен розписатися в розносній книзі для місцевої кореспонденції нотаріуса про одержання цієї заяви-вимоги.

На підтвердження факту передачі заяви-вимоги на вимогу стягувача нотаріусом може бути видане свідоцтво. Таке свідоцтво виготовляється на спеціальному бланку нотаріальних документів за встановленою формою⁷.

Враховуючи реалії сьогодення, можна зацентувати увагу на тому, що не кожен боржник добросовісно проживає за місцем його реєстрації та приймає кореспонденцію. У таких випадках для того, щоб нотаріус вчинив виконавчий напис, йому необхідно надати документи на підтвердження цих фактів. Ними можуть бути: документ довідкової служби, адресного бюро, відмітка поштового органу про те, що адресат не проживає за вказаною адресою, або у разі відмови боржника від одержання повідомлення, або не звернення за отриманням поштового відправлення – відмітка органу зв'язку, зроблена на зворотному повідомленні.

Тобто виконавчий напис може бути вчинений без повідомлення боржника за наявності всіх інших необхідних документів у разі, коли боржник не проживає за місцем його реєстрації та місцезнаходження його невідоме. На підтвердження цього факту повинен бути поданий документ відповідної довідкової служби, що адресат не проживає за вказаною адресою.

У разі отримання від боржника обґрунтованих заперечень щодо вчинення виконавчого напису, нотаріус відкладає вчинення нотаріальної дії на строк до одного місяця, роз'яснює про необхідність вирішення даного питання погодженням суперечностей або ж надання ухвали суду про заборону вчинення зазначеної нотаріальної дії до вирішення спору в судовому порядку. У разі ненадходження такої ухвали суду, нотаріус зобов'язаний вчинити виконавчий напис.

Відповідно до законодавства вчинення виконавчого напису при порушенні зобов'язання здійснюється нотаріусом після спливу тридцяти днів з моменту надіслання письмової вимоги про усунення порушень. Отже, важливою в даному випадку є перевірка нотаріусом факту пред'явлення зазначеної вимоги кредитором.

Також потрібно врахувати деякі особливості вчинення виконавчого напису на різного роду документах, а саме, за договорами лізингу, що передбачають у безспірному порядку повернення об'єкта лізингу. Для одержання виконавчого напису подаються оригінал договору лізингу, засвідчена лізингодавцем копія рахунка, направленою лізингоодержувачу, з відміткою про несплату платежів після вручення письмового повідомлення⁸. Нотаріус зобов'язаний перевірити відповідність даних, викладених у копії рахунку даним зазначеним у договорі лізингу. У даному документі мають зазначатися дані про вартість об'єкта лізингу, розмір та періодичність сплати платежів, а також несплачені платежі, їх розмір та період.

Для одержання виконавчого напису на документах, що встановлюють заборгованість орендарів з орендної плати за користування об'єктом оренди, подаються оригінал договору оренди, засвідчена стягувачем копія рахунка, надісланого боржникові, з відміткою про непогашення заборгованості після вручення письмового попередження⁹.

Аналізуючи оригінал договору оренди, нотаріус зобов'язаний не тільки визначити порядок оплати оренди за користування державним чи комунальним майном, а й проаналізувати договір в цілому на відповідність його змісту вимогам закону.

Структура і зміст договору оренди комунального майна повинна відповідати типовим договорам, затвердженим органами місцевого самоврядування.

Якщо поданий нотаріусу договір оренди державного або комунального майна не відповідає, на думку нотаріуса, вимогам законодавства, то він уповноважений відмовити у вчиненні виконавчого напису з підстав, передбачених законодавством. Підстави, які нотаріус може застосовувати, залежать від дефекту договору, а саме: вчинення нотаріальної дії може суперечити законодавству України, або договір як документ не відповідає вимогам законодавства.

Перелік об'єктів оренди передбачено ст. 4 Закону України «Про оренду державного та комунального майна»¹⁰.

Нотаріуси у своїй роботі також керуються роз'ясненнями Міністерства юстиції України. В інформаційному листі Київського міського управління юстиції, зазначається, що між державним підприємством та юридичною особою, засновником якої виступав Фонд державного майна України, був укладений договір оренди адміністративного будинку. Відповідно до статуту товариства з обмеженою відповідальністю, Фонд державного майна України, що діяв в інтересах державного підприємства, за рахунок майна державного підприємства здійснив внесок до статутного фонду товариства нерухомим майном, шляхом передачі адміністративного будинку, який раніше був переданий в оренду юридичній особі.

Між товариством з обмеженою відповідальністю та державним підприємством був укладений договір уступки права вимоги, за яким товариство з обмеженою відповідальністю стає кредитором замість орендодавця за договором оренди адміністративного будинку.

Крім перелічених вище документів, кредитором, товариством з обмеженою відповідальністю, нотаріусу для вчинення виконавчого напису були подані рахунок-фактура з додатком про розрахунок заборгованості юридичної особи по орендній платі та претензію кредитора з відміткою про те, що заборгованість не погашена¹¹.

Вчинення виконавчого напису про стягнення заборгованості на користь товариства з обмеженою відповідальністю на підставі всіх вказаних документів, на думку спеціалістів є неправильним, оскільки здійснення такої нотаріальної дії як вчинення виконавчого напису, не передбачає можливості заміни стягувача та випадки, у яких стягнення заборгованості проводиться в безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів, і перелік документів, які необхідно подати при цьому, є виключними.

Дана правова позиція має на меті встановлення єдиної практики у спірних питаннях щодо вчинення виконавчого напису.

Існують особливості вчинення виконавчого напису за договором про сплату аліментів. Даний договір має бути обов'язково укладений у письмовій формі та нотаріально посвідчений, оскільки нотаріус як спеціаліст права допоможе скласти текст договору, виходячи із конкретної життєвої ситуації батьків, а якщо проект договору був підготовлений батьками, нотаріус зможе перевірити його на предмет відповідності нормам Сімейного кодексу України, а також нотаріальне посвідчення даного договору зможе в майбутньому забезпечити можливість швидкого стягнення заборгованості на підставі виконавчого напису нотаріуса.

Сімейний кодекс України передбачає, що в разі невиконання одним із батьків своїх обов'язків передбачених договором, аліменти з нього можуть стягуватися на підставі виконавчого напису нотаріуса¹².

У кодифікованому акті ст. 189 Сімейного кодексу України передбачена можливість укладення між батьками договору про сплату аліментів на дитину, у якому визначаються розмір та строки виплати. При цьому умови такого договору не можуть порушувати права дитини, передбачені чинним законодавством.

Основною перевагою цього способу сплати аліментів є можливість примусового виконання такого договору. У разі недотримання умов укладеного договору платником аліментів той з батьків, з ким проживає дитина, має право звернутися до нотаріуса для вчинення виконавчого напису. Договір із вчиненим виконавчим написом може бути переданий до державної виконавчої служби. У такому разі аліменти будуть стягуватися з платника примусово в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», у розмірі, передбаченому договором, без звернення до суду.

Таким чином, укладенням договору платника можна позбавити права відмовитись від сплати аліментів в односторонньому порядку.

Умови договору про сплату аліментів на дитину мають визначати розмір, строки, а також порядок виплати та підстави цільового використання аліментів і не можуть порушувати права дитини, які встановлені законодавством.

На думку автора, було б доцільним зазначити в договорі про сплату аліментів вимогу на відкриття банківського рахунку, а також зазначити номер рахунку або передбачити розписки. Саме таким чином можна уникнути проблеми з підтвердженням виконання або невиконання зобов'язання.

Не можна не погодитися, що у правовідносинах щодо аліментів на дитину відсутні як обтяжувач, так і саме обтяження, і взагалі договір про сплату аліментів не має стосунку до сфери дії Закону України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяження», тому цілком очевидним є практичне втілення виконавчого напису нотаріуса на договір про стягнення аліментів.

При посвідченні договору про сплату аліментів на дитину нотаріусом роз'яснюється зміст п. 2 ст. 189 Сімейного кодексу України з одночасним зазначенням про це в тексті договору в частині можливості стягнення аліментів у безспірному порядку на підставі виконавчого напису, у разі невиконання одним із батьків свого обов'язку за договором. Що, в свою чергу, дає змогу ефективно зменшити строки та витрати, задовольняючи законні вимоги та інтереси.

Ларисою Драгневич у журналі «Нотаріат для Вас» № 5 за 2005 рік висловлена точка зору, що вчинення виконавчого напису за договором відносно рухомого майна, в тому числі договору про сплату аліментів на дитину, забороняється. Ця позиція аргументується тим, що 18.11.2003 р. було прийнято Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» № 1255-IV. Цей Закон не передбачає виконавчий напис серед засобів звернення стягнення на предмет забезпечувального або договірної обтяження. Таким чином, зроблено висновок, що гроші – це рухоме майна, а отже, неможливо вчиняти виконавчий напис за договорами відносно грошових зобов'язань¹³.

Натомість А. Єщенко у своїй статті опротестовує попередню позицію аргументуючи, що предметом Закону України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяження» є обтяження рухомого майна, а не всі договірні відносини щодо рухомого майна. Встановлений закон визначає обтяженням право обтяжувача на рухоме майно боржника або обмеження права боржника чи обтяжувача на рухоме майно, що виникає на підставі закону, договору, рішення суду або інших дій фізичних і юридичних осіб, з якими закон пов'язує виникнення прав і обов'язків щодо рухомого майна, а обтяжувачем виступає уповноважений орган при публічному обтяженні, кредитор за забезпеченим рухомим майном зобов'язанням; власник рухомого майна, що знаходиться у володінні боржника; будь-яка інша особа, на користь якої встановлюється договірне обтяження; особа, яка здійснює управління рухомим майном в інтересах кредитора¹⁴.

З набранням чинності нової редакції вказаного вище закону спірне питання було вирішено, так як законодавець передбачив можливість вчинення виконавчого напису щодо заставленого майна.

Слід також зазначити, що Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» також передбачає право пріоритету, тому нотаріусу варто перевіряти за даними Державного реєстру обтяжень рухомого майна наявність (відсутність) інших заставодержателів, хоча такий обов'язок нотаріуса прямо не обумовлений чинним законодавством, але необхідний задля подальшого виникнення спірних відносин¹⁵. Крім того, за даними вказаного реєстру можна встановити, що звернення стягнення на зазначене майно ще не відбувалося та на нього не накладено арешт (що є також підтвердженням безспірності права на звернення стягнення).

Застава рухомого майна підлягає державній реєстрації у випадках та в порядку, встановлених законом. Застава рухомого майна може бути зареєстрована на підставі заяви заставодержателя або заставодавця в Державному реєстрі обтяжень рухомого майна. Моментом реєстрації застави є дата та час внесення відповідного запису до Державного реєстру обтяжень рухомого майна.

Існують особливості щодо стягнення рухомого майна на підставі виконавчого напису. Відповідно до ст. 590 Цивільного кодексу України звернення стягнення на предмет застави здійснюється за рішенням суду, якщо інше не встановлено договором або законом¹⁶. Закон України «Про заставу» передбачає можливість здійснити звернення стягнення на заставлене майно за рішенням суду, третейського суду або на підставі виконавчого напису нотаріуса, якщо інше не передбачене законом або договором застави¹⁷. Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяження» передбачає позасудові способи звернення стягнення на предмет забезпечувального обтяження як передача рухомого майна, що є предметом забезпечувального обтяження, у власність обтяжувача в рахунок виконання забезпеченого обтяженням зобов'язання в порядку, встановленому цим Законом; продаж обтяжувачем предмета забезпечувального обтяження шляхом укладення договору купівлі-продажу з іншою особою-покупцем або на публічних торгах; відступлення обтяжувачу права задоволення забезпеченої обтяженням вимоги у разі, якщо предметом забезпечувального обтяження є право грошової вимоги; переказ обтяжувачу відповідної грошової суми, у тому числі в порядку довірчого списання, у разі, якщо предметом забезпечувального обтяження є гроші або цінні папери; реалізація заставленого майна на підставі виконавчого напису нотаріуса. Саме останній пункт даної статті поставив крапку у спірних відносинах вчинення виконавчого напису щодо стягнення рухомого майна¹⁸.

Якщо стягнення відбувається за договором позики, то враховуючи норми Цивільного кодексу України, за договором позики одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальникові) грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості.

Відповідно до переліку документів, за якими стягнення заборгованості проводиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів, такими документами є нотаріально посвідчені договори, що передбачають сплату грошових сум, передачу або повернення майна, а також право звернення стягнення на заставлене майно.

Стаття 6 Цивільного кодексу України передбачає можливість правового врегулювання сторонами договору, який передбачений актами цивільного законодавства, своїх відносин не врегульованих цими актами.

Висновок. Виконавчий напис вчинюється нотаріусом незалежно від місця виконання вимоги, місцезнаходження боржника або стягувача. Усі документи, що надаються нотаріусу для вчинення виконавчого напису мають бути належним чином оформлені. Якщо надані документи не відповідають вимогам законодавства, містять підчистки, необумовлені виправлення або доповнення, не підписані належною особою, не скріплені печаткою відповідної юридичної особи – то стягнення боргу в таких випадках проводиться в судовому процесі. Якщо сторони договору передбачають однією з умов можливість вчинення виконавчого напису, у разі невиконання або неналежного виконання вказаного зобов'язання, то нотаріус вправі вчинити виконавчий напис на такому договорі за наявності відповідних підстав.

¹ Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3425-12/page3>

² Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

³ Ухвала Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15 червня 2011 року справа № 6-4882св11 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/16520129> ; Постанова Вишого Господарського суду України від 27 жовтня 2011 року справа № 5015/1965/11 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/18781112>

⁴ Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

⁵ Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: постанова правління Національного банку України від 17 червня 2004 року № 280 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04>

⁶ Про затвердження Правил ведення нотаріального діловодства: наказ Міністерства юстиції України від 22 грудня 2010 року № 3253/5 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10>

⁷ Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3425-12/page3>

⁸ Про затвердження переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів: постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 1999 року № 1172 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1172-99-%D0%BF>

⁹ Про затвердження переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів: постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 1999 року № 1172 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1172-99-%D0%BF>

¹⁰ Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10 квітня 1992 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2269-12/page2>

¹¹ Хрестоматія нотаріуса: у 3 томах / ФО-П Л. С. Лисяк. – Х.: Страйд, 2008. – Т. 3. – С. 292.

¹² Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

¹³ Драгневич Л. Ю. Щодо можливості вчинення нотаріусом виконавчого напису за договором про сплату аліментів // Журнал юридичний радник. – 2005. – № 4 (22).

¹⁴ Виконавчий напис нотаріуса (рухоме майно). Науково-практичний журнал мала енциклопедія нотаріуса № 4 (22) від 2005 року. – Х.: Страйд. – С. 8.

¹⁵ Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України від 11 листопада 2003 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1255-15>

¹⁷ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

¹⁷ Про заставу: Закон України від 02 жовтня 1992 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>

¹⁸ Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України від 11 листопада 2003 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1255-15>

Резюме

Строкач І. І. Підготовка до вчинення нотаріального провадження.

Наукова стаття присвячена деяким проблемним питанням підготовки до вчинення нотаріального провадження. Особлива увага приділяється вчиненню виконавчого напису за договорами лізингу, що передбачають у безспірному порядку повернення об'єкта лізингу; на документах, що встановлюють заборгованість орендарів з орендної плати за користування об'єктом оренди та за договором про сплату аліментів. Автором здійснюється аналіз процесуального законодавства і юридичної літератури та запропоновано внесення змін до чинного законодавства України.

Ключові слова: виконавчий напис, нотаріус, нотаріальна дія, виконавчий документ, стягнення, договір.

Резюме

Строкач И. И. Подготовка к совершению нотариального производства.

Научная статья посвящена некоторым проблемным вопросам подготовки к совершению нотариального производства. Особое внимание уделяется совершению исполнительной надписи по договорам лизинга, предусматривающие в бесспорном порядке возврат объекта лизинга; на документах, устанавливающих задолженность арендаторов по арендной плате за пользование объектом аренды и по договору об уплате алиментов. Автором осуществляется анализ процессуального законодательства и юридической литературы и предложено внесение изменений в действующее законодательство Украины.

Ключевые слова: исполнительная надпись, нотариус, нотариальное действие, исполнительный документ, взыскание, договор.

Summary

Strokach I. Preparation of notarial proceedings.

The scientific article is devoted to some problematic issues of the preparation of notarial proceedings. Special attention is given to the commission of writ of leasing contracts which provide indisputable order to return the leased object; on the documents that establish tenant arrears of rent for use of the lease and the contract for payment of alimony. The author analyzes the procedural law and legal literature and proposed amendments to the current legislation of Ukraine.

Key words: executive inscription, the notary, the notarial act, the executive document, penalty, contract.

УДК 347.965.6

Л. Ю. ЧЕКМАРЬОВА

Лариса Юріївна Чекмарьова, аспірантка Національного університету «Одеська юридична академія»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Страховання професійної відповідальності досить перспективний вид вітчизняного страхування. Однак незважаючи на величезний потенціал, об'єктивні передумови та актуальність, таке страхування ще не отримало свого належного розвитку. Причина цього – низка проблем, від вирішення яких залежать як його перспективи, так і стабілізація результатів професійної діяльності в Україні.

На відміну від зарубіжних країн, законодавство України не передбачає страхування професійної відповідальності адвокатів, зокрема, часткового або повного відшкодування збитків клієнту за адвокатські помилки, допущені через те, що адвокати у своїй діяльності неправомірно застосовують нормативні правові акти; допускають ненавмисні помилки при розгляді справ у суді; вчинення певних адвокатських дій нерідко не відповідає чинному законодавству України тощо.

Це питання турбує як українських адвокатів, так і міжнародне суспільство. На сьогоднішній момент в Україні вже розроблено Проект моделі страхування професійної відповідальності адвокатів в Україні, положення якого містять достатній перелік основних рис страхування професійної відповідальності адвокатів.